

Skellefteå 2030

-utkast till prioriteringar i strategin

Strategiområde:

GLOBALT KONKURRENSKRAFTIG EKONOMI

Introduktion

Människor är grunden för all utveckling. Med människor följer kunskap och förmågor som omvandlas till ekonomisk utveckling genom arbete, innovationer och entreprenörskap. När många människor får chans att interagera och dra nytta av varandras kompetens förstärks dessutom utvecklingen. Ett tydligt belägg för detta är det faktum stora regioner växer mer än små. Det finns alltså stordriftsfördelar, skal-fördelar, konsumtions- och produktionsfördelar som i en självförstärkande spiral förstärker effekterna av att många människor lever och interagerar i en relativt tät miljö. I växande regioner och geografier sker behovsbaserade investeringar inom olika områden i samhället. När fler människor arbetar, föder barn eller driver företag byggs vägar, förskolor och företagsinkubatorer som ett svar på en ökad efterfrågan.

Att växa som plats säger i grunden ingenting om hur människorna som bor på platsen mår och känner sig. Men en växande plats skapar goda förutsättningar för en långsiktig positiv utveckling. En mycket stor del av landets, länens och kommunernas varierande ekonomiska tillväxt kan förklaras med befolkningsförändringar. Fler människor betyder större ekonomisk aktivitet. Det säkraste sättet att skapa ekonomisk tillväxt är därmed att satsa på att befolkningen ökar. Men det är inte alltid synonymt. Det gäller alltså att den nya befolkningen samtidigt kommer i produktiv sysselsättning. Förmågan och möjligheten att kunna påverka och understödja denna typ av utveckling är nyckeln till en framgångsrik regional utveckling.

GLOBALT KONKURRENSKRAFTIG EKONOMI - BAKGRUND OCH FÖRSLAG TILL PRIORITERINGAR

Nya förutsättningar och nya drivkrafter

I grunden för den ekonomiska omvandlingen ligger en allt snabbare teknisk utveckling, billigare transporter och effektiv informationsteknik. Det har drivit på globaliseringen och den allt hårdare konkurrensen. De stora omvärldstrenderna visar att råvaror och geografiskt bundna produktions-faktorer måste kompletteras med immateriella konkurrensfaktorer som humankapital, kunskap och kunskapsöverföring. Man kan tala om ett regionalt system bestående av olika typer av infrastruktur för kommunikation, kunskapsuppbyggnad, transporter, entreprenörskap, företagande och innovationer ökar i betydelse. I samspelet mellan dessa attraheras nya produktionsfaktorer som människor och kapital och ur det regionala systemet kommer nya produkter och tjänster – alltså tillväxt.

Ytterligare en drivkraft för tillväxt är storlek och täthet. Ju fler aktörer som samlas nära varandra, desto större blir potentialen för att dra nytta av varandras kunskaper, kapital, kunder eller nätverk.

En central tillväxtfaktor är också förekomsten av ett mångfacetterat näringsliv. En hög bransch-koncentration kan periodvis bidra till en god tillväxt om det finns en hög efterfrågan för de produkter eller tjänster branscherna i regionen säljer. Efterfrågan på varor och tjänster förändras allt snabbare och strukturomvandlingen pågår ständigt. Regioner med ett mångfacetterat näringsliv och arbetsmarknadsutbud har bättre förutsättningar att anpassa sig till förändringar.

En viktig drivkraft för en positiv sysselsättnings- och tillväxtutveckling är att det är lätt för företag att hitta arbetskraft och vice versa. Finns ett stort och relativt lättillgängligt utbud av arbetskraft och arbetsgivare så ökar sannolikheten att arbetsgivarna hittar rätt kompetens och att arbetstagarna får ett jobb och också ett jobb som efterfrågas. Matchningen bidrar till att en god utveckling för sysselsättningen och ekonomisk tillväxt. Kompetensförsörjningen avhandlas under strategiområdet....

Strategiområde - Globalt konkurrenskraftig ekonomi

Globaliseringen och den allt hårdare konkurrensen ställer alltså tuffa krav på näringsliv, samhälle och den geografi de verkar inom. Att stödja insatser som främjar kunskap, innovationer och kompetensförsörjning och för global konkurrenskraft är därför avgörande.

Avgörande för vår framtida konkurrenskraft blir också att skapa förutsättningar för en bredare, växande och tätare arbetsmarknad med insatser som syftar till att förbättra förutsättningarna för internationalisering, etableringar, företagande och nyföretagande, entreprenörskap och teknikutveckling.

För att ge förutsättningar för framväxten av ännu fler branschledande företag, inom både befintliga och nya branscher, ska Skellefteås näringslivsfrämjande arbete verka för att stimulera både spets och bredd i näringslivet. Arbetet ska främja utveckling och förnyelse av näringslivet på vår arbetsmarknad generellt och inom specifika profilområden för global konkurrenskraft.

EFFEKTMÅL 1: NÄRINGSLIV OCH ARBETSMARKNAD MED BREDD

En central tillväxtfaktor är förekomsten av ett mångfacetterat näringsliv och en bred arbetsmarknad med offentliga arbetstillfällen. Regioner med ett mångfacetterat näringsliv och ett brett arbetsmarknadsutbud har bättre förutsättningar att anpassa sig till förändringar.

Insatsområden:

1. Attraktivare näringslivsklimat
2. Fler etableringar, investeringar och ökad export
3. Utvecklade stödsystem för företag

Insatsområde 1: Attraktivare näringslivsklimat

För att en region ska kunna utvecklas krävs ett dynamiskt näringsliv. Företag ska startas, växa och ta marknadsandelar. Det kräver ett bra företagsklimat. Företag måste snabbt kunna ompröva och förbättra sin verksamhet för att vara konkurrenskraftiga. Kommunen behöver följa med i utvecklingen. Snabb ärendehantering, flexibilitet, konstruktiv dialog och en företagsvänlig attityd från politiker och tjänstemän utgör grunden i ett gott företagsklimat.

I Skellefteå ska vi verka för att näringslivsklimatet ska kännetecknas av öppenhet kring samarbete och samverkan, där det offentliga samhället i nära dialog med företag och deras samverkansorgan hittar gemensamma målbilder att sträva efter.

Insatsområde 2: Fler etableringar, investeringar och ökad export

Att skapa förutsättningar för en starkare ekonomisk tillväxt handlar om att attrahera mer kapital utifrån till Skellefteå och regionen. Det åstadkoms genom mer investeringar och etableringar utifrån och att befintligt näringsliv exporterar mer utanför den regionala ekonomin. Ökad turism är en del av detta, eftersom kapital kommer in till den lokala ekonomin utifrån.

Två delar blir helt avgörande för Skellefteås mål om 80 000 invånare. Det handlar dels om att satsa på att specifikt stärka insatserna och arbeta mer proaktivt för att attrahera ännu fler investeringar och etableringar, både nationella och internationella. Dels om att fler företag tar steget ut på internationell marknad. Skellefteås utbud av avancerade statliga och regionala arbetstillfällen är svagt, vilket är ett attraktivitetsproblem för arbetsmarknaden. Skellefteå behöver fler statliga och regionala verksamheter för att bli attraktivare, inte minst för högutbildade kvinnor, och för att bredda arbetsmarknaden. Skellefteå behöver ca 4000 fler arbetstillfällen fram till 2030. Klarar vi inte det – når vi inte befolkningsmålet.

I Skellefteå ska vi prioritera att stödja insatser och samarbetsprojekt i samarbete med näringslivets aktörer som generellt leder till att fler företag tar steget ut på internationell marknad. Här är särskilt små och medelstora företag viktiga tack vare deras stora potential för att bidra till en positiv utveckling av sysselsättningen. Vi ska också verka för att prioritera arbetet med att proaktivt attrahera ännu fler nationella och internationella investeringar och etableringar samt statliga och regionala verksamheter. Sammantaget handlar det om att arbeta proaktivt med insatser som leder till investeringar, nyetableringar av företag och offentliga verksamheter, ökad export och ökat kunnande inom import.

Insatsområde 3: Utvecklade stöd för företagsutveckling

För att stärka förutsättningarna för ökat entreprenörskap och företagande är ett effektivt stödsystem som på bästa sätt kan understödja företag i alla faser, från nystart till snabbt växande tillväxtföretag viktigt. Det ska täcka in alla olika typer av företagande, även socialt. Förutom detta bör ett stödsystem vara anpassningsbart och flexibelt för att på bästa sätt möta morgondagens globala utmaningar och möjligheter.

I Skellefteå ska vi utveckla effektiva stödsystem med rådgivning, finansiering och en bredd av inkubatormiljöer och mötesplatser för olika faser i företagande, baserat på behov från etablerade näringar såväl som idag inte kända branscher. Stödsystemet baseras på lokala förutsättningar och ett nära samarbete mellan offentliga aktörer, näringslivsorganisationer, näringslivsfrämjare och företag. Bransch- eller målgruppspecifika behov bör undersökas för att identifiera nya potentiellt starka branschområden. Specifikt fokus är att göra det enklare för underrepresenterade grupper att driva företag.

EFFEKT MÅL 2: TILLVÄXTMOTOR I NORRA SVERIGE

Regioner har de senaste decennierna fått ökad betydelse som centra för ekonomisk utveckling. En paradox är att ju mer internationaliserad och global världsekonomin blir, desto mindre blir de ekonomiska geografier som konkurrerar med varandra. Vi går från nationernas kamp till regionernas kamp i den globala ekonomin. Genom att tillvarata de förutsättningar och möjligheter som finns på nationell och europeisk nivå skapas goda förutsättningar att nå Skellefteås högt uppsatta mål. Förutom ett eget prioriterat arbete måste vi tillsammans med andra regionala intressen utveckla strategiska partnerskap där vi i olika forum ser till både enskilda intressen samt den *nordliga regionens bästa.

Skellefteå har ett av norra Sveriges starkaste näringsliv med global konkurrenskraft. Genom att tillvarata de uniciteter som vår geografi har kan vi på egen hand samt i strategiska samarbeten med andra offensiva intressenter påverka vår framtida konkurrenskraft om såväl människor som näringsliv och andra verksamheter. Därför är det viktigt att vi i Skellefteå verkar för insatser som gör att närområdet växer och att hela den *nordligaste regionen får bättre förutsättningar att växa och en starkare position nationellt och internationellt.

(*Nordliga regionen = Norra Norrland)

Insatsområden:

1. Ökad samverkan i närregionen
2. Ökad nationell och internationell styrka

Insatsområde 1: Ökad samverkan i närregionen

Swecos analys av Skellefteå visar att tätortsstrukturen har stor betydelse för funktionaliteten och tillväxtförutsättningarna. Funktionaliteten inom kommunen behöver stärkas i ett storregionalt perspektiv, såväl infrastrukturrellt som administrativt. Tätortsstrukturen skiljer sig åt i Skellefteås geografiska närområde. Genom att överbrygga avstånd och hitta innovativa administrativa lösningar kan vi tillsammans med andra övervinna strukturella hinder för befolknings- och sysselsättningsutveckling i hela regionen.

I Skellefteå ska vi verka för mer samverkan och samarbete i vår funktionella närregion. Med gemensamma krafter kan vi tillsammans med ett strategiskt partnerskap förstora arbetsmarknaden och skapa bättre förutsättningar för gemensam tillväxt. Arbetet med att utveckla Skellefteås funktionella geografi ska ta sin utgångspunkt i de förutsättningar som råder på olika nivåer. Vi ska verka för att utveckla funktionaliteten inom kommunen, funktionaliteten i stråken mot inlandet samt funktionaliteten längs Norrlandskusten.

Att attrahera talang och kapital är ett måste för kommuners och regioners tillväxt i det samhälle vi går till mötes. Hur en plats uppfattas av människor är centralt för att kunna utveckla en ökad attraktionskraft på människor och verksamheter – vi måste identifiera vad som särskiljer regionen från andra, vad som gör den attraktiv för människor och företag, liksom på hur regionen ska klara av att skapa tillväxt på lång sikt.

Vi ska verka för att tillsammans med andra långsiktigt sprida kunskap och den positiva bilden av Skellefteåregionen mot besökare, näringsliv och invånare, såväl befintliga som potentiella. Med Skellefteåregionen menar vi primärt den funktionella geografin runt Skellefteå. Den ska byggas långsiktigt och konsekvent. Erbjudande och möjligheter kopplat till våra gemensamma styrkor i näringslivet och våra livsmiljöer ska riktas i första hand till beslutsfattare på nationell nivå, investerare och besökare; regionala, nationella och internationella.

Insatsområde 2: Ökad nationell och internationell styrka

Vi lever i en allt mer internationell miljö där avståndet mellan länder och kontinenter minskar. Regionerna är de ”nya nationerna”. Genom att se Skellefteå som en viktig del av ett större nordligt sammanhang skapas förutsättningar för tillväxt i en stark geografi med globala kvaliteter och obegränsad attraktionskraft. Att i ord och handling agera internationellt skapar förutsättning för såväl företag som tar steget ut på internationell marknad som att tillvarata lokal kraft och värdskap. Ett internationellt synsätt är en förutsättning för en mer kraftfull tillväxt i näringslivet och därmed ökad sysselsättning.

Genom att tillvarata det unika inom vår geografi kan vi på egen hand och i strategiska samarbeten påverka framtida utvecklingsmöjligheter för såväl människor, näringsliv och andra verksamheter. Vi ska vara allt mer aktiva i nätverk, projekt och samarbeten som hjälper vår region att växa. Det gynnar också hela den nordligaste regionen som får bättre förutsättningar att växa och en starkare position nationellt och internationellt. I Skellefteå ska vi arbeta med insatser i regionen som stärker internationalisering. Vi ska bidra till regionens utveckling och tillväxt genom omvärldsbevakning, strategiska samarbeten och deltagande i internationella nätverk, projekt och samarbeten som främjar gemensam verksamhetsutveckling, näringslivets utveckling och våra invånare.

EFFEKTMÅL 3: SPETSKUNSKAP FÖR ÖKAD GLOBAL KONKURRENSKRAFT

Megatrender som digitalisering, globalisering, urbanisering och hållbarhet är centrala utmaningar när det gäller att utveckla global konkurrenskraft. Förnyelse och förmågan att utveckla nya lösningar är en grundläggande och nödvändig egenskap för att skapa tillväxt. Teknikutvecklingen driver på den allt hårdare konkurrensen. Högt kunskapsinnehåll i våra exportprodukter och tjänster, god innovationsförmåga, forskning och teknisk utveckling är nyckelfaktorer för att möta snabba samhällsförändringar, för långsiktig utveckling och för en ökad global konkurrenskraft.

Teknik bidrar till att innovativa idéer omvandlas till nya varor och tjänster som skapar tillväxt och till att hitta lösningar på samhällets utmaningar. Informations- och kommunikationsteknik och digitalisering är bland annat viktiga för framväxten av tjänsteinnovationer och möjligheten till tjänsteexport.

Det som kännetecknat utvecklingen i många framgångsrika regioner är att universitet eller företag fungerat som motorer för tillväxt. Samverkan mellan universitet, näringsliv och offentlig sektor är viktigt för att omsätta forskning till samhällsnytta och kommersiella produkter och tjänster.

Det är därför viktigt att vi i Skellefteå skapar förutsättningar för att ta vara på den utvecklingskraft som universiteten, våra basindustrier och vårt specialiserade näringsliv erbjuder. I Skellefteå ska vi verka för att bygga vidare på de styrkor som finns i Skellefteå och i regionen. Det finns goda förutsättningar att facilitera och katalysera samarbeten som skapar innovationer, teknisk utveckling, nya produkter och tjänster och därmed ekonomiska samt sociala och hållbara värden.

Insatsområden:

1. Aktiv branschutveckling och smart specialisering
2. Teknikutveckling och digitalisering i framkant
3. Innovationssystem byggt för förändring
4. Ökad konkurrenskraft genom forskning och utveckling
5. Kunskapsutveckling genom fler möten

Insatsområde 1: Aktiv branschutveckling och smart specialisering

För regioner som vill bli ledande är det viktigt att positionera sig med egna platsbaserade konkurrensfördelar och specialiseringar för att skapa egna ”USP:ar” (Unique Selling Points). Det är samtidigt viktigt att åstadkomma en hållbar och miljödriven tillväxt, där konkurrenskraften stärks av fler företag med nya innovativa lösningar som kan leda till ökad export och positiva effekter globalt på lite längre sikt.

I Skellefteå ska vi utgå från smart specialisering som fokuserar på områden där vi är starka och som har koppling till universiteten eller forskning kopplad till vårt näringsliv. Smart specialisering innebär att prioritera områden där man utvecklar specialkompetens och ökad konkurrenskraft. Som många andra ledande regioner ska Skellefteå positionera sig med hjälp av platsbaserade konkurrensfördelar och utveckla områden där vi redan i dag är starka, genom smart specialisering och klusterutveckling. Starka områden är bland annat basindustrier som gruv- och träindustrin och kunskapsintensiva och moderna tekniska och tillverkande industrier., kunskapsintensiva tjänstenäringsringar som inom till exempel informations- och kommunikationsteknologi, förnybar energi och miljöteknik, kulturella och kreativa näringar samt besöksnäringen. Dessutom finns relativt mycket skogs- och lantbruk, vilket är viktigt för sysselsättningen på landsbygden.

Enskilda satsningar ska vara en del i en långsiktig plan som grundar sig i näringslivets och universitetens profilområden, kopplat till näringslivets specialisering samt prioriterade områden i region Väster- och Norrbottens regionala utvecklingsstrategier. Sektorer som är särskilt viktiga är kunskapsintensiv teknik-, tillverknings- och tjänsteproduktion, förädling inom basnäringarna, energi och miljöteknik, samt upplevelsenäringsringar.

Andra åtgärder som stärker klusterutveckling och främjar samarbeten i näringslivet inom och mellan branscher för ökad konkurrenskraft är också mycket viktiga.

Insatser som direkt påverkar boende och besökare genom att attraktiviteten och arbetstillfällena ökar är viktiga.

Insatsområde 2: Teknikutveckling och digitalisering i framkant

Förmågan till teknisk utveckling och att ta vara på digitaliseringens möjligheter är central för vår framtida konkurrenskraft. Därför behövs mer kompetens inom teknik i framtiden. Rekryteringen till tekniska och naturvetenskapliga utbildningar behöver öka för att höja bildningsnivån och för att möta den ökade efterfrågan på expertis inom dessa områden. För invånarna är kunskaper i teknik och naturvetenskap viktiga verktyg för livet i ett digitaliserat samhälle. Teknik kan bidra till att innovativa idéer omvandlas till nya varor och tjänster som skapar tillväxt och som löser samhällsliga utmaningar. Informations- och kommunikationstekniken och digitaliseringen är bland annat viktiga för framväxten av tjänsteinnovationer och möjligheten till tjänsteexport.

Skellefteå ska vara framsynt när det gäller att utforska morgondagens tjänster och produkter. Genom våra geografiska styrkor kan Skellefteå agera testbädd för samhällsliga utmaningar. Vi ska därför understödja initiativ och kommersialiseringsbara idéer och projekt från näringsliv, civilsamhälle, akademi och andra aktörer i samhället. I Skellefteå ska vi verka för att öka intresset för teknik, naturvetenskap och digitalisering samt främja insatser för en ökad teknisk och digital utveckling. Vi ska verka för att vara i framkant när det gäller digitalisering och framtida teknikutveckling. Vi ska dra nytta av möjligheterna som modern teknik och digitaliseringen medför för att skapa medborgarnytta, tillväxt och verksamhetsområden.

Insatsområde 3: Innovationssystem byggt för förändring

Innovation handlar om nya eller bättre sätt att skapa värden för samhälle, företag och individer. Innovationer är nya lösningar som svarar mot behov och efterfrågan i vardagen och omvärlden. Innovationer kan uppstå överallt i samhället. Utmaningen ligger i att tillvarata och möjliggöra kraften av förnyelse. Arbete med ett innovationssystem handlar om att stimulera till kreativitet och idéutveckling genom aktiv samverkan mellan näringsliv, universitet och högskolor samt offentliga aktörer. Framgångsrika innovationssystem har en rad förutsättningar som måste uppfyllas. Det handlar bland annat om hur intressenter länkas och samverkar, hur det gemensamma arbetet fungerar samt hur varandras styrkor och kompetens tas tillvara.

Täta, kreativa och utvecklande miljöer är viktiga för innovationsstödsystem. De kan byggas exempelvis i nära anknytning till närliggande universitet/högskola eller på ett campusområde. Så kallade Science Parks är teknik och företagsparker som med mötesplatser, nätverksskapande aktiviteter, konferensmöjligheter och servicefaciliteter bidrar till utveckling och framväxt av nya innovations- och kunskapsbaserade företag – ledda av studenter eller forskare. Även befintliga kunskapsintensiva företag dras till den här typen av miljöer. Science park-företags storlek varierar från nystartade företag till multinationella koncerner men vanligast är etablerade SME-företag. För Skellefteås framtida utveckling är campusområdets utveckling som innovations- och kunskapsfrämjande plats av stor betydelse. Det fyller viktiga funktioner bland annat i form av: kompetensförsörjning, forskning och utveckling, nyföretagande, attraktionskraft för unga människor och erbjudandet av bra alternativ för högre studier.

I Skellefteå ska vi verka för att långsiktigt skapa ett gott innovationsklimat och goda innovationsmiljöer, bejaka nyskapande, samverkan, kreativitet och innovativitet. Detta ska ske genom att främja och stödja aktörer som verkar för små och medelstora företag med innovations-, produkt och tjänsteutveckling. Idéer ska stödjas på de platser där de anses ha bäst förutsättning för att utvecklas framgångsrikt.

Som komplement ska innovationsstödjande miljöer utvecklas, med fördel i form av exempelvis en Science Park inom campusområdet. I Skellefteå ska vi även verka för att campusområdet utvecklas och växer genom att fler utbildningar startas och att vi strävar efter att knyta fler lärosäten till campus

Insatsområde 4: Ökad konkurrenskraft genom forskning och utveckling

Forskning, utveckling och innovation är bärande delar av tillväxt- och utvecklingsstrategier i såväl Europas 2020-strategi som i Sveriges nationella utvecklingsarbete. För att skapa konkurrensfördelar för ett växande samhälle är det viktigt att Skellefteå aktivt tar del av andras arbete samt utvecklar en egen långsiktig strategi kring forskning och utveckling.

Förnyelse och förmågan att utveckla nya lösningar är en grundläggande och nödvändig egenskap för att skapa tillväxt. Genom att skapa förutsättningar för samt stödja forsknings- och utvecklingsprojekt skapas goda förutsättningar för att utveckla och nå ut med ny kunskap och nya lösningar samt kommersialisering av forsknings resultat.

Campus Skellefteå är navet i Skellefteås arbete med forskning. Området är en lärandemiljö som inspirerar till framsteg, kreativitet och innovation. På området finns forskning och utbildning inom prioriterade områden samt yrkeshögskoleutbildningar utformade i nära samarbete med branscher. I campusmiljön inryms universitet, statliga forskningsinstitut och miljöer för näringslivsaktörer.

Skellefteå ska verka för att vidareutveckla campusmiljön utifrån ett globalt perspektiv. Genom strategiska satsningar på etablerade och prioriterade forskningsområden skapas fördelar för en växande geografi. Grunden bör ligga i samarbeten mellan akademi, näringsliv och offentlig sektor samt fler centrumbildningar inom olika kunskaps- och forskningsområden. Genom nära samverkan med näringslivet och det kringliggande samhället skapas goda förutsättningar att nå ut med ny kunskap samt skapa goda förutsättningar för kommersialisering av forskningens resultat.

Genom att aktivt bearbeta och synliggöra regionens fördelar för utvalda intressenter från hela världen skapas goda förutsättningar för utveckling av ny kunskap i icke-traditionella former.

Insatsområde 5: Kunskapsutveckling genom fler möten

Kunskapsutveckling sker genom att människor utbyter och utvecklar idéer, förlyttar och ökar kunskaper. En region som vill utvecklas kan aktivt hjälpa universitet eller högskola, forskningsinstitut, näringsliv och andra att med hjälp av internationella och nationella möten sätta fokus på lokala specialistkompetenser. Så skapas ett inflöde av extern kunskap och resurser samt fler möjliga affärsutbyten som kommer många till del. När vi reser ut eller bjuder in till möten uppstår en rad positiva effekter: regionens forskning och akademi stärks, kunskap ökar och förflyttas, talang och spetskompetens lockas hit, innovationer sprids och klusterutvecklingen stärks, fler affärsmöten och möjliga affärer sker, varumärket stärks och dessutom får vi en starkare besöksnäring året om.

Vi i Skellefteå ska bli en ännu mer kunskapsintensiv plats genom att proaktivt arbeta för att många möten ska ske här. Vi blir ännu mer trovärdiga och intressanta då vi för besökande, på vår egen hemmaplan, visar och delar våra styrkor och kunskaper och att vi lever som vi lär.